

Dosarul nr. 2ra-1872/21
2-20022635-01-2ra-23112021

Prima instanță: Judecătoria Chișinău sediul Centru (jud. O. Parfeni)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. V. Sîrbu, D. Dulghieru, V. Buhnaci)

DECIZIE

9 februarie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Nina Vascan
Victor Burduh
Ala Cobăneanu

examinând recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova
și Administrația Națională a Penitenciarelor

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Alexandru Mițul
împotriva Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Justiției al Republicii
Moldova, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerului
Sănătății al Republicii Moldova, Procuraturii Generale a Republicii Moldova,
Administrației Naționale a Penitenciarelor, Penitenciarului nr. 13 Chișinău,
Penitenciarului nr. 16 Pruncul, IMSP „Centru Național de Asistență Medicală
Urgentă Prespitalicească” și Oficiului Avocatului Poporului cu privire la constatarea
violării art. 3, 5, și 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și repararea
prejudiciului cauzat

împotriva deciziei din 7 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost
admise apelurile declarate de Penitenciarul nr. 16 Pruncul, Ministerul Justiției al
Republicii Moldova și Administrația Națională a Penitenciarelor și modificată
hotărârea din 27 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru

constată:

La 1 noiembrie 2016, Alexandru Mițul a depus o cerere, în baza art. 313 CPP,
prin care a solicitat admiterea plângerii asupra refuzului Ministerului Justiției al
Republicii Moldova să supună cercetărilor acțiunile ilicite emise de colaboratorii
DIP, colaboratorii Penitenciarului nr. 13, colaboratorii escortei și să-i fie apărute
drepturile cu statut de prevenit, supus arestării preventive, prevăzut la art. 187

alin. (5) CPP, art. 205, 208, 209, 201, 2011, 211, 212, 214, 225, 226, 227, 229, 230, 232 Cod de executare; recunoașterea faptului că Ministerul Justiției al Republicii Moldova, contrar Legii nr. 190 din 19 iulie 1994, nr. 01/2516 din 22 octombrie 2016 nu a indicat care plângere, legal expeditată de către dânsul, nu a fost legal înregistrată, remisă contrar art. 3 din legea menționată, motivând formal prevederile art. 7 și art. 9 din Legea nr. 190-XIII din 19 iulie 1994; obligarea Ministerului Justiției al Republicii Moldova sau Procuraturii Generale să transmită în două exemplare plângerea legal remisă legalizată; obligarea Ministerului Justiției al Republicii Moldova să organizeze examinarea plângerii adresată ultimei în strictă conformitate cu Codul de executare, cu prevederile art. 187 alin. (5) CPP respectând drepturile prevenitului; recunoașterea faptului că toate răspunsurile ilegale, toate acțiunile Penitenciarului nr. 13 se referă condamnaților și nu prevenitului Alexandru Mițul care ilegal a fost supus arestului preventiv, ilegal a fost învinuit în fapta care i-a fost dată o interpretare juridică greșită; obligarea Ministerului Justiției al Republicii Moldova să organizeze cu titlu de urgență respectarea prevederilor Legii nr. 278-XVI din 14 decembrie 2007; obligarea Penitenciarului nr. 13 să transmită dosarul personal al lui în calitate de probe - acte administrative, cerințe pe care le-a solicitat prin cererea nr. 2599 din 20 octombrie 2016.

Prin încheierea din 3 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, a fost declinată competența judecătorului de instrucție la examinarea plângerii petiționarului Alexandru Mițul în favoarea instanței de contencios administrativ din Judecătoria Buiucani mun. Chișinău.

Prin încheierea din 10 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, a fost refuzat în primirea cererii lui Alexandru Mițul în partea ce ține de ilegalitatea punerii sub învinuire, ilegalitatea aplicării arestului preventiv, obligarea organizării celulelor pentru nefumători și organizarea escortării în ședință de judecată în autospeciale pentru nefumători, cercetarea acțiunilor ilegale ale colaboratorilor DIP, colaboratorilor Penitenciarului nr. 13 și a colaboratorilor escortei.

Prin încheierea din 10 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, nu a fost dat curs cererii lui Alexandru Mițul cu privire la obligarea examinării petiției depuse în temeiul Legii cu privire la petiționare nr. 190 din 19 iulie 1994, cu acordarea solicitantului a unui termen să înlăture neajunsurile la cerere.

Prin încheierea din 2 decembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, a fost restituită cererea de chemare în judecată a lui Alexandru Mițul cu privire la obligarea examinării petiției depuse în temeiul Legii cu privire la petiționare nr. 190 din 19 iulie 1994.

Prin decizia din 17 ianuarie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins recursul declarat de Alexandru Mițul și menținută încheierea din 10 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, prin care a fost refuzat în primirea cererii lui Alexandru Mițul în partea ce ține de ilegalitatea punerii sub învinuire, ilegalitatea aplicării arestului preventiv, obligarea organizării celulelor pentru nefumători și organizarea escortării în ședință de judecată în autospeciale pentru nefumători, cercetarea acțiunilor ilegale ale colaboratorilor DIP, colaboratorilor Penitenciarului

nr. 13 și a colaboratorilor escortei, cât și încheierea din 10 noiembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, prin care nu a fost dat curs cererii lui Alexandru Mițul.

A fost admis recursul declarat de Alexandru Mițul și casată încheierea din 2 decembrie 2016 a Judecătoriei Buiucani mun. Chișinău, pronunțată în cauza civilă la cererea depusă de Alexandru Mițul cu privire la obligarea examinării petiției depuse în temeiul Legii cu privire la petiționare, cu restituirea cauzei spre rejudecare în primă instanță, în același complet de judecată.

Pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, la 15 februarie 2017, 27 iunie 2018, 11 aprilie 2019 și 17 aprilie 2019, Alexandru Mițul a depus cereri de concretizare a cererii de chemare în judecată împotriva Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerului Sănătății al Republicii Moldova, Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Administrației Naționale a Penitenciarelor, Penitenciarului nr. 13 Chișinău, Penitenciarului nr. 16 Pruncul, IMSP „Centru Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească” și Oficiului Avocatului Poporului cu privire la constatarea violării art. 3, 5, și 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și repararea prejudiciului cauzat.

Și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 3 din CEDO, art. 4 din Constituția Republicii Moldova, art. 1422, 1423 Cod civil.

A solicitat admiterea acțiunii, constatarea încălcării art. 3 din CEDO prin deținerea în condiții inumane și degradante în Penitenciarul nr. 13 și Penitenciarul nr. 16 în perioada 13 septembrie 2016 - 6 decembrie 2016, constatarea încălcării dreptului la libertate și siguranță garantat de art. 5 din CEDO, constatarea încălcării dreptului la un recurs efectiv garantat de art. 13 din CEDO și repararea prejudiciului moral în mărime de 1 500 000 de lei.

Prin hotărârea din 27 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, a fost admisă acțiunea parțial.

A fost constatată încălcarea dreptului lui Alexandru Mițul garantat de art. 3 din CEDO cauzat prin deținerea în condiții inumane în Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, în perioada 15 septembrie 2016 - 1 decembrie 2016.

A fost încasată de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Alexandru Mițul suma de 60 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin deținerea în condiții inumane în Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, în perioada 15 septembrie 2016 - 1 decembrie 2016.

În rest, a fost respinsă acțiunea ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu hotărârea primei instanțe, Penitenciarul nr. 16 Pruncul, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Administrația Națională a Penitenciarelor au contestat-o cu apel.

Prin încheierea din 19 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost declinată competența completului specializat în materie de contencios administrativ în ordine de apel de la examinarea cererilor de apel depuse împotriva hotărârii din 27 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, în favoarea judecătorilor din

completele specializate în materie civilă de drept comun din cadrul Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 4 noiembrie 2020 a Curții Supreme de Justiție, a fost declarat inadmisibil recursul declarat de Alexandru Mițul împotriva încheierii din 19 februarie 2020 a Curții de Apel Chișinău.

Prin decizia din 7 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, au fost admise apelurile declarate de Penitenciarul nr. 16 Pruncul, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Administrația Națională a Penitenciarelor și modificată hotărârea din 27 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, în partea prejudiciului moral încasat prin reducerea prejudiciului moral dispus spre încasare de la 60 000 de lei la suma de 5 000 de lei.

În rest, a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La 13 septembrie 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 7 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiată.

La 1 noiembrie 2021, Administrația Națională a Penitenciarelor a declarat recurs împotriva deciziei din 7 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii.

La 23 noiembrie 2021, în adresa Administrației Naționale a Penitenciarelor, Alexandru Mițul, Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Penitenciarului nr. 16 Pruncul, Penitenciarului nr. 13 Chișinău, Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Oficiului Avocatului Poporului Mihail Cotorobai, IMSP „Centru Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească”, Guvernului Republicii Moldova și Ministerului Sănătății al Republicii Moldova au fost expediate copiile cererilor de recurs depuse de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Administrația Națională a Penitenciarelor, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la materialele dosarului (f. d. 55 vol. VI), fiind recepționate de Administrația Națională a Penitenciarelor, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Penitenciarul nr. 13 Chișinău, Procuratura Generală a Republicii Moldova, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Oficiul Avocatului Poporului Mihail Cotorobai, IMSP „Centru Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească”, Guvernul Republicii Moldova și Ministerul Sănătății al Republicii Moldova la 25 noiembrie 2021, iar de către Penitenciarul nr. 16 Pruncul - la 26 noiembrie 2021, ceea ce se atestă prin avizele de recepție anexate la actele cauzei (f. d. 57-66 vol. VI).

Corespondența menționată expedită în adresa lui Alexandru Mițul a fost returnată de către oficiul poștal cu mențiunea „decedat” (f. d. 67-68 vol. VI).

La 20 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Avocatul Poporului Maria Bănărescu a depus referință la recursurile declarate de Ministerul Justiției al

Republicii Moldova și Administrația Națională a Penitenciarelor, menționând că își menține opiniile și constatările expuse anterior pe parcursul examinării cauzei.

La 24 decembrie 2021, Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova a depus referință, prin care a solicitat admiterea recursurilor declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Administrația Națională a Penitenciarelor.

La 14 ianuarie 2022, prin intermediul poștei electronice, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus o cerere prin care a solicitat încetarea procesului în temeiul art. 265 lit. f) CPC, deoarece partea în proces persoană fizică Alexandru Mițul, a decedat și raportul juridic litigios nu admite succesiunea în drepturi.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 19 iulie 2021, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire (f. d. 27 vol. VI), fiind recepționată de recurenți la 2 septembrie 2021, ceea ce se atestă prin ștampila aplicată pe plicurile de recepție a deciziei, copiile cărora au fost anexate la cererile de recurs (f. d. 35, 49 vol. VI).

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursurile la 13 septembrie 2021 și, respectiv, la 1 noiembrie 2021 în termenul legal.

Studiind materialele dosarului, Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursurile, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe și de a emite o nouă hotărâre sub formă de încheiere, prin care de a înceta procesul, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. d) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, dispunând încetarea procesului ori scoaterea cererii de pe rol dacă există temeiurile prevăzute la art. 265 și 267.

După cum denotă actele cauzei, Alexandru Mițul înaintând acțiunea în judecată, cu ulterioarele concretizări, împotriva Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerului Sănătății al Republicii Moldova, Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Administrației Naționale a Penitenciarelor, Penitenciarului nr. 13 Chișinău, Penitenciarului nr. 16 Pruncul, IMSP „Centru Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească” și Oficiului Avocatului Poporului, a solicitat constatarea încălcării art. 3 din CEDO prin deținerea în condiții inumane și degradante în Penitenciarul nr. 13 și Penitenciarul nr. 16 în perioada 13 septembrie 2016 - 6 decembrie 2016, constatarea încălcării dreptului la libertate și siguranță garantat de art. 5 din CEDO, constatarea încălcării dreptului la un recurs efectiv garantat de art. 13 din CEDO și repararea prejudiciului moral în mărime de 1 500 000 de lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei, prima instanță a admis acțiunea parțial, a constatat încălcarea dreptului lui Alexandru Mițul garantat de art. 3 din CEDO cauzat prin deținerea în condiții inumane în Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, în perioada 15 septembrie 2016 - 1 decembrie 2016 și a încasat de la bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul lui Alexandru Mițul suma de 60 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, cauzat prin deținerea în condiții inumane în Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău, în perioada 15 septembrie 2016 - 1 decembrie 2016. În rest, a respins acțiunea ca neîntemeiată.

Judecând apelurile declarate de Penitenciarul nr. 16 Pruncul, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Administrația Națională a Penitenciarelor, instanța de apel a admis apelurile și a modificat hotărârea din 27 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, în partea prejudiciului moral încasat prin reducerea prejudiciului moral dispus spre încasare de la 60 000 de lei la suma de 5 000 de lei. În rest, a menținut hotărârea primei instanțe.

La 13 septembrie 2021, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 7 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii ca neîntemeiată, iar la data de 1 noiembrie 2021, Administrația Națională a Penitenciarelor a declarat recurs împotriva deciziei din 7 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii de respingere integrală a acțiunii.

Este cert și faptul că la 14 ianuarie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a depus o cerere prin care a adus la cunoștința instanței de recurs despre decesul lui Alexandru Mițul, în acest sens fiind anexat extrasul de pe portalul serviciilor electronice al Agenției Servicii Publice.

Astfel, a solicitat Ministerul Justiției al Republicii Moldova încetarea procesului în temeiul art. 265 lit. f) CPC, deoarece partea în proces persoană fizică a decedat și raportul juridic litigios nu admite succesiunea în drepturi.

În conformitate cu art. 265 lit. f) CPC, instanța judecătorească dispune încetarea procesului în cazul în care partea în proces persoană fizică decedează și raportul juridic litigios nu admite succesiunea în drepturi.

Așadar, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție notează că intentarea procesului civil are loc la cererea persoanei care revendică apărarea unui drept al său încălcat sau contestat, libertății ori a unui interes legitim, rezultând din prevederile art. 7 CPC.

Sucesiunea procesuală, ca instituție a dreptului procesual civil, reglementează trecerea drepturilor și obligațiilor procesuale de la o persoană (predecesor) la alta (succesor în drepturi procesuale). Succesiunea procesuală are loc doar în cazurile când este posibilă succesiunea în drepturile materiale.

În speță, întru confirmarea decesului lui Alexandru Mițul, care deține calitatea de reclamant și intimat în prezentul proces, Colegiul reține informația de pe portalul serviciilor electronice al Agenției Servicii Publice, care în urma accesării

și introducerii codului personal nr. XXXXX ce aparține lui Alexandru Mițcu, a identificat că această persoană nu mai este în viață (f. d. 80-81 vol. VI).

La fel, va fi admisă și corespondența expediată de către Curtea Supremă de Justiție în adresa lui Alexandru Mițcu, dar returnată de către oficiul poștal cu mențiunea „decedat” (f. d. 68 vol. VI).

Distinct de aceste constatări, Colegiul conchide că la caz, urmează a fi dispusă încetarea procesului civil, or, continuarea acestuia în împrejurările descrise ar veni în contradicție cu normele de drept, în condițiile în care succesiunea în drepturi în astfel de litigii nu este admisă, obiectul litigiului ținând de un drept personal a părții decedate.

Pentru motivele expuse, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Administrația Națională a Penitenciarelor, de a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei și de a emite o nouă hotărâre sub formă de încheiere, prin care a înceta procesul civil la cererea de chemare în judecată a lui Alexandru Mițcu împotriva Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerului Sănătății al Republicii Moldova, Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Administrației Naționale a Penitenciarelor, Penitenciarului nr. 13 Chișinău, Penitenciarului nr. 16 Pruncul, IMSP „Centru Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească” și Oficiului Avocatului Poporului cu privire la constatarea violării art. 3, 5, și 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și repararea prejudiciului cauzat.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. d), 265 lit. f) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se admit recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Administrația Națională a Penitenciarelor.

Se casează decizia din 7 iulie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 27 iunie 2019 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Alexandru Mițcu împotriva Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Justiției al Republicii Moldova, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerului Sănătății al Republicii Moldova, Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Administrației Naționale a Penitenciarelor, Penitenciarului nr. 13 Chișinău, Penitenciarului nr. 16 Pruncul, IMSP „Centru Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească” și Oficiului Avocatului Poporului cu privire la constatarea violării art. 3, 5, și 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și repararea prejudiciului cauzat și se emite o nouă hotărâre sub formă de încheiere prin care:

Se încetează procesul civil la cererea de chemare în judecată a lui Alexandru Mițcu împotriva Guvernului Republicii Moldova, Ministerului Justiției al

Republicii Moldova, Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, Ministerului Sănătății al Republicii Moldova, Procuraturii Generale a Republicii Moldova, Administrației Naționale a Penitenciarelor, Penitenciarului nr. 13 Chișinău, Penitenciarului nr. 16 Pruncul, IMSP „Centru Național de Asistență Medicală Urgentă Prespitalicească” și Oficiului Avocatului Poporului cu privire la constatarea violării art. 3, 5, și 13 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și repararea prejudiciului cauzat.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Iurie Bejenaru

Nina Vascan

Victor Burduh

Ala Cobăneanu